

الک گرافن آب دریا را به آب شیرین تبدیل می کند

▲ یک لایه گرافن

مرزهای فیزیک

تازه ترین اخبار پژوهشی

دکتر منیژه رهبر

لایه های اکسید گرافن به عنوان یک نامزد فناوری های جدید تصفیه توجه زیادی را به خود جلب کرده اند. اکنون به توسعه ساخت لایه های مطلوبی که دارای قابلیت تصفیه نمک های معمولی باشند دست یافته ایم.

پژوهش های جدید نشان می دهند که اکنون جهان این توان بالقوه را دارد که آب آشامیدنی تمیز را برای میلیون ها مردمی تأمین کند که برای دستیابی به منابع این نوع آب تلاش می کنند. یافته های گروهی از دانشمندان در دانشگاه منچستر اخیراً در مجله نیچر نانوتکنولوژی^۱ چاپ شده است. لایه های اکسید گرافن قبلاً توان بالقوه زیادی را در تصفیه گاز و آب از خود نشان داده اند. این لایه های اکسید گرافن ساخته شده در انستیتوی ملی گرافن قبلاً توان تصفیه نانوذرات ریز، مولکول های آلی، و حتی نمک های درشت را از خود نشان داده اند. اما تاکنون نمی شد از آن ها برای غربال کردن نمک های معمولی در فناوری های شیرین کردن آب که به الک های حتی ریزتر نیاز داشت استفاده کرد.

پژوهش های قبلی در دانشگاه منچستر نشان داد که اگر لایه های اکسید گرافن در آب غوطه ور شوند اندکی متورم می شوند و نمک های ریزتر همراه آب از آن می گذرند، اما یون ها یا مولکول های بزرگ تر متوقف می شوند.

اکنون گروه مستقر در منچستر با توسعه این لایه های گرافن راهبردی را جهت جلوگیری از متورم شدن لایه های در معرض آب یافته اند. اندازه سوراخ در پوسته را می توان دقیقاً طوری کنترل کرد که بتواند آب نمک معمولی را غربال و آن را برای خوردن مناسب سازد.

چون آثار تغییر آب و هوا منابع آب شهرهای جدید را مدام کم می کنند، کشورهای ثروتمند فناوری های شیرین کردن آب را گسترش داده اند، به دنبال سیل های شدید در کالیفرنیا، شهرهای ثروتمند هم به طور فزاینده ای در جستجوی منابع جدید آب هستند

وقتی نمک معمولی در آب حل شود، همواره پوسته ای از مولکول های آب در اطراف مولکول های نمک تشکیل می شود. این موضوع امکان اینکه لوله های موئین موجود در لایه های

اکسید گرافن مانع عبور نمک همراه آب شوند را فراهم می سازد. مولکول های آب می توانند از سد این لایه بگذرند و با سرعتی بسیار زیاد جریان پیدا کنند که برای کاربرد این لایه ها در شیرین کردن آب ایده آل است.

پروفسور راهول نثر^۲ از دانشگاه منچستر گفت: «عملی شدن ساخت لایه های مقیاس پذیر با اندازه سوراخ یکنواخت تا مقیاس اتمی گامی بلند به پیش است که امکان بهبود کارایی فناوری شیرین کردن آب را به وجود می آورد. این اولین آزمایش دقیق در این مورد است. همچنین نشان داده ایم که امکانات واقعی برای بهبود این رهیافت و تولید انبوه لایه های مبتنی بر گرافن با اندازه سوراخ لازم وجود دارد.»

همکاران این طرح بیان کردند که: «این لایه ها نه تنها برای شیرین کردن آب مفیدند، بلکه امکان تنظیم اندازه سوراخ ها تا مقیاس اتمی فرصت ساخت لایه هایی را فراهم می سازد که می توانند بنا به درخواست یون ها را بر حسب اندازه شان تصفیه کنند»

سازمان ملل متحد انتظار دارد که تا سال ۲۰۲۵ میلادی ۲۵ درصد مردم جهان با کمبود آب روبه رو شوند. این فناوری توان آن را دارد که تصفیه آب را در جهان، به ویژه در کشورهای که توانایی ساخت نیروگاه های آب شیرین کن بزرگ مقیاس را ندارند، متحول سازد.

امید می رود که لایه های اکسید گرافن را بتوان در مقیاس های کوچک تر ساخت تا این فناوری در اختیار کشورهای قرار بگیرد که زیرساخت های مالی برای تأمین هزینه نیروگاه های بزرگ تولید آب شیرین را ندارند.

برای اطلاعات

بیشتر مراجعه کنید به:

Tunable sieving of ions using graphene oxide membranes, Nature Nanotechnology, nature.com/articles/doi:10.1038/nnano.2017.21

پی نوشت

1. Nature Nanotechnology
2. Rahul Nair

منبع

University of Manchester

چاپ بدون استفاده از جوهر با نور

از توانایی تغییر رنگ برخی مواد شیمیایی در معرض نور است، گرچه این رویکرد در گذشته مشکلاتی را در رابطه با پایداری، برگشت پذیری محدود، قیمت زیاد، سمی بودن، و مشکل پوشش دهی کاغذ معمولی متخلخل به وجود آورده است. کاغذ قابل چاپ با نور که در یک طرح جدید تولید شده است با پیشرفت در همه زمینه‌ها، نیاز به زمان کوتاه و منظور کردن هر محیطی که بتوان اطلاعات را روی آن چاپ کرد این فناوری را به کاربردی بودن نزدیک کرده است.

پژوهشگران بر این باورند که کاغذ قابل بازنویسی کاربردهای بسیار زیادی در ثبت موقتی اطلاعات و خواندن آن‌ها مانند روزنامه‌ها، مجله‌ها، پوسترها، یادداشته‌ها، تولید نشانگرهای حیاتی، حسگرهای اکسیژن و برجسب‌های قابل بازنویسی در کاربردهای مختلف دارد.

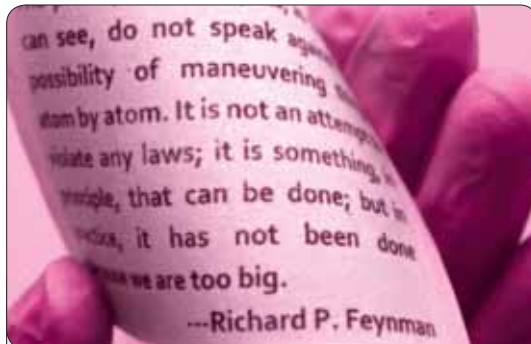
پوشش جدید از دو نوع نانوذرات تشکیل شده است: ذرات ساخته شده از آبی پروس که رنگ‌دانه آبی معمولی ارزان قیمت و غیرسمی است که با الکترون گرفتن بی‌رنگ می‌شود؛ و دی‌اکسید تیتانیوم (TiO_2) که یک ماده فوتوکاتالیزی است که باعث شتاب گرفتن واکنش‌های شیمیایی در معرض نور UV می‌شود.

نمونه‌های مختلف کاغذ قابل چاپ با نور

وقتی نانوذرات آبی پروس و TiO_2 به‌طور یکنواخت مخلوط و روی کاغذ پوشش داده شوند، کاغذ چاپ نشده آبی یکدست به‌نظر می‌رسد. برای چاپ متن یا تصویر، کاغذ در معرض نور UV قرار می‌گیرد که نانوذرات TiO_2 را بر اثر نور برانگیخته می‌کند. سپس این نانوذرات الکترون آزاد می‌کنند که جذب نانوذرات آبی پروس مجاور می‌شود و آن‌ها را از آبی به بی‌رنگ تبدیل می‌کند.

چون خواندن متن آبی روی زمینه بی‌رنگ راحت‌تر از زمینه

کاغذ قابل بازنویسی در چاپ با نور که گفته‌ای از ریچارد فاینمن را نقل می‌کند

در یک تلاش در جهت مهار تأثیر مخرب تولید کاغذ بر محیط‌زیست، پژوهشگران موفق به تولید کاغذی شده‌اند که با نور چاپ می‌شود - کاغذی که می‌توان آن را با استفاده از نور UV چاپ کرد و در دمای $120^\circ C$ پاک می‌شود و قابل بازنویسی تا بیش از ۸۰ بار است. رمز چاپ با نور تغییر رنگ شیمیایی نانوذراتی است که می‌توان با قرار دادن لایه نازکی از آن‌ها بر روی کاغذ معمولی آن را به کاغذ قابل چاپ با نور تبدیل کرد.

در یک شماره اخیر نانولترز^۱ پژوهشگران دانشگاه شانگهای^۲ در چین، دانشگاه کالیفرنیا در ریورساید^۳ و آزمایشگاه ملی لاورنس برکلی^۴ مقاله‌ای درباره کاغذ قابل بازنویسی با نور چاپ کرده‌اند.

مهم‌ترین جنبه کار آن‌ها توسعه گروه جدیدی از دستگاه‌های کلیدزنی رنگی حالت جامد با قابلیت برگشت‌پذیری نوری است که می‌تواند کاغذ قابل بازنویسی با نور با ظاهر و حساسیت مشابه کاغذ معمولی تولید کند که می‌توان روی آن بارها بدون نیاز به جوهر نوشت و سپس نوشته‌ها را پاک کرد. این کار تأثیر اقتصادی و زیست‌محیطی بارزی بر جامعه جدید می‌گذارد.

در حال حاضر، تولید و دورریزی کاغذ تأثیر منفی زیادی بر محیط‌زیست دارد: تولید کاغذ یک منبع مهم تولید آلودگی صنعتی است، کاغذ باطله یک منبع اصلی (تقریباً ۴۰ درصد) تولید زباله است و حتی بازیافت کاغذ نیز به علت فرایند حذف جوهر باعث آلودگی می‌شود. موضوع از بین رفتن جنگل‌ها هم وجود دارد: در ایالات متحده تقریباً یک سوم تمام درخت‌های قطع شده در تولید کاغذ و مقوا مورد استفاده قرار می‌گیرند. پژوهشگران در تلاش جهت حل این مسئله‌ها جایگزین‌های دیگر کاغذ دورریختنی را بررسی کرده‌اند. یک امکان استفاده

برای اطلاعات

بیشتر مراجعه کنید به:

Wenshou Wang et al. "Photocatalytic Color Switching of Transition Metal Hexacyanometalate Nanoparticles for High-Performance Light-Printable Rewritable Paper." Nano Letters. DOI: 10.1021/acs/nanolett.6b03909

پی‌نوشت‌ها

1. Nano Letters
2. Shandong
3. Riverside
4. Lawrence Berkley

منابع

2017 Phys.org

آبی است، عملاً نور به جای متن زمینه را چاپ و آن را بی‌رنگ می‌کند (گرچه می‌توان کاغذ را «به‌طور معکوس چاپ کرد» تا متن بی‌رنگ را روی زمینه آبی نشان دهد). می‌توان با استفاده از مشابه‌های مختلف آبی پروس به رنگ‌های مختلف دست یافت.

کاغذ پس از چاپ شدن این پیکربندی را دست‌کم پنج روز با توان تفکیک (5 μm) حفظ می‌کند و سپس با اکسید شدن در شرایط محیط به رنگ اولیه باز می‌گردد. برای پاک کردن سریع‌تر می‌توان کاغذ را به مدت ۱۰ دقیقه گرم کرد تا به رنگ آبی یکنواخت اولیه برگردد.

پژوهشگران گمان می‌کنند که کاغذ قابل چاپ با نور با تولید در مقیاس تجاری ارزش قیمت خواهد شد. به گفته پژوهشگران کاغذ قابل چاپ با نور در واقع می‌تواند

با کاغذ معمولی رقابت کند. مواد پوششی ارزان‌قیمت‌اند و انتظار می‌رود که هزینه تولید هم کم باشد چون پوشش را می‌توان با فرایندهای ساده‌ای چون خیساندن یا اسپری کردن روی سطح کاغذ معمولی نشانند. فرایند چاپ آن هم از روش‌های معمولی کم‌هزینه‌تر است چون نیازی به جوهر ندارد. مهم‌تر از همه، این کاغذ را می‌توان ۸۰ بار به کار برد که هزینه کل را به میزان قابل ملاحظه‌ای کم می‌کند.

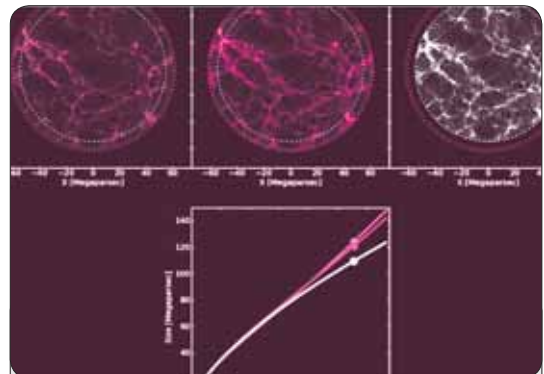
کارهای بعدی روی عملی کردن این روش متمرکز خواهد شد و گام بعدی ساخت چاپگر لیزری با این کاغذ قابل بازنویسی است تا چاپ سریع را امکان‌پذیر سازد. همچنین در جست‌وجوی روش‌های مؤثر تحقق بخشیدن به چاپ تمام‌رنگی نیز هستند.

توصیف انبساط شتاب‌دار عالم بدون ماده تاریک

نمی‌تواند ساختار متغیر آن را به حساب آورد، اما اگر این کار انجام گیرد نیاز به انرژی تاریک از بین می‌رود. این گروه نتایج خود را در مقاله‌ای در *اطلاعی‌های ماهانه انجمن سلطنتی اخترشناسی*^۱ چاپ کرده‌اند. عالم ما ۱۳/۸ میلیارد سال پیش در مه‌بانگ به وجود آمد، و از آن پس در حال انبساط است. دلیل اصلی این انبساط قانون هابل مبتنی بر رصد کهکشان‌هاست که طبق آن سرعت میانگین دور شدن کهکشان‌ها از ما با فاصله‌شان متناسب است.

اخترشناسان سرعت این دور شدن را با نگاه کردن به خط‌های طیفی کهکشان‌ها اندازه می‌گیرند که هرچه کهکشان با سرعت بیشتری از ما دور شود به مقدار بیشتر به سرخ منتقل می‌شود. در سال‌های ۱۹۲۰ اندازه‌گیری سرعت کهکشان‌ها دانشمندان را به این نتیجه‌گیری رساند که کل عالم در حال انبساط است، و اینکه زندگی در آن در نقطه‌ای بسیار کوچک آغاز شده است.

در نیمه دوم قرن بیستم، اخترشناسان دلیل وجود ماده تاریک را از مشاهده این‌که برای توصیف حرکت ستارگان در

▲ تصویر انبساط عالم در کیهان‌شناسی «ماده تاریک سرد لاندای» استاندارد شامل انرژی تاریک (صفحه چپ در بالا)، مدل جدید او را که در آن با در نظر گرفتن ساختار عالم نیاز به ماده تاریک حذف می‌شود (صفحه وسط در بالا)، و کیهان‌شناسی اینشتین - دوسیتنه، مدل اولیه بدون انرژی تاریک (صفحه راست در بالا) شکل پائین افزایش، فاکتور مقیاس (نمایانگر اندازه) برحسب زمان است که در آن 1 Gya برابر ۱ میلیارد سال است. رشد ساختار را می‌توان در شکل‌های بالا هم دید. هر نقطه یک خوشه کهکشانی را نشان می‌دهد. یکاهای مقیاس برحسب ۱ مگاپارسک (MPC) هستند که ۱MPC در حدود ۳ میلیون میلیون کیلومتر است.

یک گروه مجارستانی - امریکایی مدعی آن هستند که شاید «انرژی تاریک» اسرارآمیز که گمان می‌رفت ۶۸ درصد عالم را تشکیل دهد اصلاً وجود نداشته باشد. پژوهشگران بر این باورند که مدل‌های استاندارد عالم

کهکشان‌ها به چیز بیشتری نیاز داریم به دست آورند. اکنون گمان می‌رود که مادهٔ تاریک ۲۷ درصد محتوای عالم را تشکیل دهد (برخلاف مادهٔ معمولی که فقط ۵ درصد آن است).

رصد های مربوط به انفجار ستارگان کوتوله سفید در دستگاه‌های دوتایی اَبَر نواخترهای نوع ۱a، در سال‌های ۱۹۹۰ باعث شد دانشمندان به این نتیجه برسند که مؤلفه سوم، انرژی تاریک ۶۸ درصد کیهان را تشکیل می‌دهد، و عامل شتاب گرفتن انبساط عالم است.

در یک کار جدید پژوهشگران به رهبری دانشجوی دکتری کابور راتس^۲ از دانشگاه لورند اوتووش^۳ در مجارستان، وجود مادهٔ تاریک مورد تردید قرار گرفت و توجیه دیگری برای این موضوع پیشنهاد شد. آن‌ها استدلال می‌کنند مدل‌های معمولی کیهان‌شناسی (مطالعهٔ منشأ و تحول عالم) مبتنی بر تقریب‌هایی است که ساختار آن را نادیده می‌گیرد و فرض می‌کند که ماده دارای چگالی یکنواخت است.

معادله‌های نسبیت عام اینشتین که انبساط عالم را بیان می‌کنند به لحاظ ریاضی پیچیده‌اند، به طوری که پس از گذشت صد سال هنوز جوابی برای تأثیر ساختارهای کیهانی یافته نشده است. ما از رصدهای دقیق اَبَر نواخترها می‌دانیم که عالم شتاب می‌گیرد، ولی در عین حال متکی بر تقریب‌های خام معادله‌های اینشتین هستیم که شاید آثار جنبی بسیار جدی مانند نیاز به انرژی تاریک را در تلاش جهت برازش به داده‌های تجربی ایجاد کند.

در عمل، به نظر می‌رسد که مادهٔ تاریک و معمولی عالم را با ساختاری اسفنج‌گونه پر کرده باشند که در آن کهکشان‌ها روی دیواره‌های نازک بین حباب‌ها قرار گرفته‌اند و به صورت

اَبَرخوشه‌هایی مجتمع شده‌اند. برعکس، درون حباب‌ها تهی از هر دو نوع ماده است.

با استفاده از یک شبیه‌سازی رایانه‌ای برای مدل‌سازی تأثیر گرانی بر توزیع میلیون‌ها ذرهٔ مادهٔ تاریک بررسی شده است. دانشمندان تحول عالم را با در نظر گرفتن کپه شدن اولیهٔ ماده و تشکیل ساختار بزرگ مقیاس عالم بازسازی کرده‌اند. برخلاف شبیه‌سازی‌های معمولی با عالم در حال انبساط هموار، در نظر گرفتن ساختار به مدلی می‌انجامد که در آن ناحیه‌های مختلف کیهان با آهنگ‌های متفاوت منبسط می‌شوند که با مشاهده‌های کنونی سازگار است و شتاب‌گیری کلی را مطرح می‌کند.

دکتر دویوس^۴ یکی از نویسندگان مقاله می‌گوید: «نظریه نسبیت در شناخت تحول عالم نقشی بنیادی دارد. ما اعتبار آن را زیر سؤال نمی‌بریم؛ پرسش ما اعتبار راه‌حل‌های تقریبی است. یافته‌های ما مبتنی بر فرض‌های ریاضی است که بسط دینامیکی فضای سازگار با نسبیت عام را امکان‌پذیر می‌سازد که نشان می‌دهند چگونه تشکیل ساختارهای پیچیدهٔ ماده در انبساط تأثیر می‌گذارد. این مطالب را قبلاً مخفی می‌کردند اما در نظر گرفتن آن‌ها می‌تواند شتاب گرفتن را بدون نیاز به انرژی تاریک توجیه کند.»

اگر این یافته تأیید شود می‌تواند تأثیر زیادی بر مدل‌های عالم و جهت پژوهش در فیزیک داشته باشد. در ۲۰ سال گذشته اخترشناسان و فیزیک‌دانان نظری دربارهٔ سرشت مادهٔ تاریک حدس‌هایی زده‌اند، اما این موضوع هنوز معمای حل نشده است. با مدل جدید پژوهشگران انتظار دارند دست‌کم بحث پرشوری را آغاز کنند.

تبدیل همزمان نور خورشید، گرما و حرکت به الکتریسیته

انواع گوناگون انرژی ما را احاطه کرده‌اند: نور خورشید، گرمای اتاق و حتی حرکت‌های مختلفی که صورت می‌گیرند. تمام این انرژی‌ها - که معمولاً تلف می‌شوند - را می‌توان بالقوه برای تأمین انرژی ابزارهای قابل حمل و پوشیدنی، از حسگرهای زیست‌سنجی گرفته تا ساعت‌های هوشمند، مورد استفاده قرار داد. اکنون پژوهشگران دانشگاه اولو^۱ در فنلاند یک مادهٔ معدنی با ساختار بلور پروسکایت^۲ را یافته‌اند که دارای ویژگی‌های مناسب برای استخراج همزمان انرژی از منابع مختلف است.

برای اطلاعات بیشتر مراجعه کنید به:

Concordance cosmology without dark energy. arxiv.org/abs/1607.08797

پی‌نوشت‌ها

1. Royal Astronomical Society
2. Gábor Rácz
3. Eötvös Loránd University
4. Dobos

منبع

Royal Astronomical Society

برای اطلاعات
بیشتر مراجعه کنید به:

Yong Bai et al,
Ferroelectric,
pyroelectric, and
piezoelectric proper-
ties of a photovoltaic
perovskite oxide.
Applied Physics
Letters (2017). DOI:
10.1063/1.4974735

پی‌نوشت‌ها

1. Oulu University
2. Perovskite
3. Yang Bai
4. Applied Physics Letters

منبع

American Institute
of Physics

و پیزوالکتریک آن بهبود یابد. بانی می‌گوید: «امکان دارد بتوان تمام این ویژگی‌ها را به نقطهٔ بیشینه رساند». او این کار را با مواد اصلاح شده انجام می‌دهد و امیدوار است تا سال بعد یک نمونه اولیه از وسیله‌ای بسازد که بتواند انرژی‌های گوناگون را به کار گیرد. فرایند ساخت آسان است، بنابراین تجاری‌سازی در چند سال پس از تعیین بهترین مواد صورت می‌گیرد.

بانی می‌گوید «این موضوع باعث توسعهٔ اینترنت و شهرهای هوشمند می‌شود که در آن‌ها حسگرها و وسایل مصرف‌کننده توان به صورت مداوم انرژی تولید می‌کنند. این نوع مواد احتمالاً باتری‌های وسایل شما را تکمیل می‌کنند و کارایی انرژی آن‌ها را بهبود می‌بخشند به طوری که نیاز به شارژ کردن آن‌ها کاهش می‌یابد. شاید روزی دیگر نیاز به شارژ کردن این وسایل نداشته باشید و حتی باتری برای وسایل کوچک منسوخ شود.

پروسکایت‌ها خانواده‌ای از مواد معدنی هستند که بسیاری از آن‌ها نویدبخش برداشت یک یا دو نوع انرژی در هر زمان - و نه همزمان - هستند. شاید یک خانواده برای سلول‌های خورشیدی مناسب و دارای ویژگی‌های مطلوب برای تبدیل کارآمد انرژی خورشید به الکتریسیته باشد، در حالی که خانوادهٔ دیگر برای مهار انرژی از طریق تغییرات دما و فشار ناشی از حرکت به کار رود و مواد به ترتیب به اصطلاح پیروالکتریک و پیزوالکتریک را تشکیل دهد.

با این همه، گاهی فقط یک نوع انرژی کافی نیست. یک نوع انرژی معین همواره در دسترس نیست - شاید هوا ابری باشد یا در جلسه‌ای باشید که نتوانید بلند شوید و راه بروید. بنابراین پژوهشگران ابزارهایی را تولید کرده‌اند که می‌توانند انرژی‌های مختلف را به کار گیرند، اما این کار نیازمند مواد گوناگون است که حجم وسیله‌ای را که می‌خواهیم کوچک و قابل حمل باشد زیاد می‌کند.

اخیراً یانگ بانی^۳ و همکارانش از دانشگاه اولو مقاله‌ای در *پایله فیزیکس لترز*^۴ منتشر کرده‌اند که پژوهش دربارهٔ نوع خاصی از پروسکایت موسوم به KBNNO است که شاید بتواند انرژی‌های گوناگون را به کار گیرد. KBNNO مثل همهٔ پروسکایت‌ها یک مادهٔ فروالکتریک و پر از دوقطبی‌های الکتریکی ریز همچون عقربهٔ قطب‌نما در یک آهنرباست. وقتی دمای مادهٔ فروالکتریکی مانند KBNNO تغییر کند، سمتگیری دوقطبی‌ها برهم می‌خورد و باعث القای جریان الکتریکی می‌شود. بار الکتریکی نیز با توجه به جهت دوقطبی‌ها انباشته می‌شود. تغییر شکل ماده نیز باعث می‌شود برخی نواحی بارها را جذب یا دفع کنند که باز هم جریان الکتریکی تولید می‌کند.

پژوهشگران قبلاً ویژگی‌های فوتوولتائیک و کلی مواد فروالکتریک را بررسی کرده‌اند، اما این کار را در دمای چند صد درجه زیر نقطهٔ انجماد انجام داده‌اند و روی ویژگی‌های ماده در ارتباط با دما یا فشار تمرکز نکرده‌اند. مطالعهٔ جدید اولین پژوهشی است که در آن همهٔ این ویژگی‌ها همزمان در دمای بالاتر از اتاق بررسی شده است.

آزمایش‌ها نشان داده‌اند در حالی که KBNNO در تولید الکتریسیته از گرما و فشار خوب عمل می‌کند، اما به خوبی دیگر پروسکایت‌ها نیست. با این همه، نویدبخش‌ترین یافته آن است که پژوهشگران می‌توانند ترکیب KBN-NO را طوری اصلاح کنند که ویژگی‌های پیروالکتریک

